

Stanovisko k oprávnění strážníků obecní policie zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice (dále jen „PZS“)

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky obdržel tyto dotazy, týkající se zabezpečení dopravy do zdravotnického zařízení obecní policií:

- 1) Strážníci poté, co jsou přivoláni posádkou ZZS příslušného kraje, tedy jako druzí v pořadí, jsou, využíváni pro převoz osob do PZS s odůvodněním zakročujícího lékaře, že osoba, u které zasahují, je po prohlídce lékařem schopna převozu na PZS, a to i přesto, že jde o osobu, u níž nebylo možno provést dechovou zkoušku a stanovit tak hladinu alkoholu, odběr krve apod., a i když je známo, že se jedná o osobu, která má chronické zdravotní potíže (např. vážné poškození zad, končetin apod.). ZZS odmítá jedince transportovat do PZS s odůvodněním, že k tomuto nemají oprávnění, kapacity aj.
- 2) ZZS provede vyšetření a dotyčnou osobu ponechá ležet na místě s vyjádřením (ambulantním záznamem vstrčeným ošetřenému např. do náprsní kapsy či batohu nebo jinam), že jedinec se nenachází v ohrožení života. Strážníci jsou pak na místa voláni opakovaně občany a jsou nuceni situaci řešit. Většinou se v daných případech zakročuje proti podnapilým osobám, bezdomovcům či dalším osobám s nižším sociálním statutem. Tyto osoby, které nezřídka kdy bývají pomočené či jinak podefekované, je možno postihnout pro protiprávní jednání ve smyslu ust. § 5 odst. 1 písm. e (f) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, což samo o sobě opravňuje strážníky k převozu do PZS, avšak narážíme na výše zmíněný problém ve vztahu k zhoršenému zdravotnímu stavu.
- 3) PZS odmítá umísťovat osoby, u nichž činí hladina alkoholu 3,5‰ alkoholu s odůvodněním, že se jedná o hranici, při které je jedinec ohrožen na životě. Avšak dle vyjádření zakročujících lékařů je reakce každého jedince jiná, neboť jedinec s hladinou 1,5‰ může vykazovat daleko horší příznaky, než jedinec s hladinou 4‰, kdy se zejména hodnotí vitální funkce, reakce jedince na podněty ad.
- 4) Pracovníci ZZS oznamovatelům, kteří se na ZZS obrátí s oznámením o osobě, nacházející se ve výše uvedeném stavu, doporučují, aby na místo přivolali hlídku obecní policie, čímž se zbavují odpovědnosti ve smyslu zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Jak postupovat v případě, že se takováto skutečnost prokáže?

Úvod

Předně je třeba uvést, že většina zákonů, upravujících předmětnou problematiku (zejména zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „tabákový zákon“, zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů - dále jen „zákon o zdravotních službách“ a zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „zákon o specifických zdravotních službách“ spadají do věcné působnosti Ministerstva zdravotnictví České republiky.

Nicméně z pohledu Ministerstva vnitra, které je ústředním orgánem státní správy pro oblast vnitřního pořádku a bezpečnosti, s ohledem na dikci zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“), který spadá do působnosti zdejšího úřadu, jakož i s přihlédnutím k dostupným informacím zaujímá zdejší odbor následující stanovisko:

Působnost obecní policie je v oblasti ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek založena především zákonem o obecní policii, tabákovým zákonem a zákonem o specifických zdravotních službách.

Role obecní policie, jakožto orgánu veřejné moci zřizovaného obcí za účelem zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci ve shora zmíněné oblasti pak spočívá především ve výkonu preventivní činnosti, jakož i kontrolní činnosti nad dodržováním vybraných povinností stanovených tabákovým zákonem (viz § 34 odst. 2 a 3) a v neposlední řadě i v subsidiární činnosti ve prospěch zdravotnických zařízení a institucí zejména v souvislosti s vlastní předchozí kontrolní činností (viz § 21 odst. 1 a 3 tabákového zákona).

To tedy znamená, že oprávnění obecní policie, Policie ČR, Vojenské policie a dalších subjektů v předmětné oblasti nenahrazují primární odpovědnost zdravotnických zařízení a institucí.

S tím se pojí i fakt, že strážníci obecních policií a vozidla obecních policií nejsou primárně určeni k přepravě jakýchkoliv osob, s výjimkou případů dopravy osob do zdravotnických zařízení včetně protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice (dále jen „záchytná stanice“), tj. pokud tak výslovně stanoví zákon.

Základní zákonnou podmínkou pro uskutečnění přepravy osoby do zdravotnického zařízení nebo do záchytné stanice vozidlem obecní policie je však skutečnost, že strážník obecní policie byl tím prvním subjektem, který vůči dotčené osobě učinil prvotní úkony stanovené zákonem. V daném případě tedy jde pouze o ty situace, kdy strážník sám vyzval inkriminovanou osobu

zejména k provedení orientačního vyšetření podle tabákového zákona, resp. podle zákona o specifických zdravotních službách.

Případná příslušnost obecní policie k výkonu oprávnění v oblasti ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek, včetně dopravy inkriminovaných osob do zdravotnického zařízení je tak podmíněna jednoznačně stanoveným postupem, který je upraven v § 19 až 24 tabákového zákona, resp. v § 17b zákona o obecní policii, případně v § 89c zákona o specifických zdravotních službách.

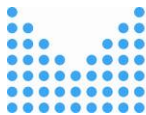
Zde důrazně připomínáme, že povinností poskytovatele zdravotních služeb, je na žádost osob uvedených v § 21 odst. 1 nebo 2 tabákového zákona (tedy i strážníka obecní policie) bezodkladně provést odborné lékařské vyšetření, splňuje-li podmínky pro provedení tohoto vyšetření v rámci jím poskytovaných zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách. Poskytovatel zdravotních služeb, který provedl odborné lékařské vyšetření, je povinen sdělit jeho výsledky tomu, kdo o jeho provedení požádal, tedy i strážníkům obecní policie.

Ad 1), 2)

Podle § 89a odst. 1 zákona o specifických zdravotních službách je protialkoholní a protitoxikomanická záchytná služba zdravotní službou poskytovanou osobě, která pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky nekontroluje své chování a tím bezprostředně ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek. Podle odst. 3 cit. ustanovení záchytná služba zahrnuje i vyšetření osoby za účelem zjištění, zda její umístění do záchytné stanice není vyloučeno z důvodů uvedených v § 89b odst. 2 písm. a) zákona o specifických zdravotních službách, **podle kterého do záchytné stanice nelze umístit osobu ohroženou na životě selháním základních životních funkcí, v bezvědomí, s neošetřeným zraněním, s masivním krvácením nebo osobu jevící známky onemocnění bezprostředně vyžadující péči, kterou nelze poskytnout v záchytné stanici.**

Pokud tedy osoba splňuje výše uvedená vylučující kritéria, nemůže být dopravena obecní policií do záchytné stanice, protože intoxikovaná osoba je ve stavu, který vyžaduje účinné lékařské ošetření v odpovídajícím zdravotnickém zařízení. Navíc strážník není odborně vyškolen, vycvičen a vybaven k tomu, aby poskytoval specializovanou zdravotnickou pomoc.

Podle § 11 odst. 3 zákona o zdravotních službách lze totiž zdravotní služby (což může být případ uvedený žadatelem) poskytovat pouze prostřednictvím osob způsobilých k výkonu zdravotnického povolání nebo k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotních služeb.

Takovou činnost je v daném případě oprávněna vykonat pouze zdravotnická záchranná služba nebo případně zdravotnická dopravní služba, které jsou, v souladu s § 2 odst. 2 zákona o zdravotních službách, poskytovateli zdravotnické služby a za tímto účelem musí být vybaveny i odpovídajícími dopravními prostředky (§ 11 odst. 7 cit. zákona - „Poskytovatel zdravotnické záchranné služby, poskytovatel zdravotnické dopravní služby a poskytovatel přepravy pacientů neodkladné péče musí být pro poskytovanou zdravotní službu vybaven odpovídajícími dopravními prostředky. Požadavky na vybavení poskytovatele dopravními prostředky a požadavky na technické a věcné vybavení těchto dopravních prostředků a na jejich označení a barevné provedení stanoví prováděcí právní předpis. ...“.).

Samozřejmě, v případě, že osoba, která má být přepravována, jeví známky agresivity a ohrožuje zdraví, majetek či veřejný pořádek a zdravotní personál zajišťující přepravu do zdravotnického zařízení není schopen situaci zvládnout, je namístě, aby požádal o pomoc Policii ČR, případně místně příslušnou obecní policii (tj. obecní policii té obce, v jejímž katastrálním území se agresivní osoba momentálně nachází).

Ad 3)

I když se v daném případě jedná o problematiku mimo věcnou působnost zdejšího odboru, domníváme se, že žádný z výše uvedených zákonů nestanoví jednoznačně určenou nebo určitelnou hladinu alkoholu nebo návykové látky v těle osoby, která způsobí/může způsobit její bezprostřední ohrožení života, zdraví.

Proto pouze odpovědná osoba, tj. příslušný lékař může v konkrétním případě stanovit, zda osoba je či není bezprostředně ohrožena.

Nicméně, pokud nastane situace, že záchytná stanice odmítne přijetí osoby z důvodů uvedených v podání, není podle našeho právního názoru obecní policie oprávněna provést **dopravu takové osoby** do odpovídajícího zdravotnického zařízení, protože **jí to zákon o obecní policii ani žádný jiný zákon neumožňují. Navíc strážník není odborně vyškolen, vycvičen a vybaven k tomu, aby poskytoval specializovanou zdravotnickou pomoc** – k tomu viz náš komentář výše.

Zdejší odbor zásadně trvá na tom, že takovou činnost je, v daném případě, oprávněna vykonat pouze zdravotnická záchranná služba nebo případně zdravotnická dopravní služba, které jsou, jak rovněž uvedeno výše, v souladu s § 2 odst. 2 zákona o zdravotních službách poskytovateli zdravotnické služby a za tímto účelem musí být vybaveny odpovídajícími dopravními prostředky (§ 11 odst. 7 cit. zákona).

Ad 4)

Jak jsme již uvedli, v souladu s právním řádem České republiky není obecní policie, ani žádný jiný orgán veřejné moci, ani nikdo jiný uvedený v § 21 a 22 tabákového zákona poskytovatelem jakýchkoliv zdravotních služeb.

Povinností ZZS je, v případě obdržení oznámení uvedeného v podání žadatele konat podle zákona a poskytnout zákonem stanou zdravotní službu. Pokud ZZS účelově neplní své povinnosti a přenáší svoji zákonnou odpovědnost na kohokoliv jiného, závažným způsobem porušuje zákon.

Na uvedenou situaci lze analogicky použít níže přiložený judikát:

V dané souvislosti připomínáme rozhodnutí Ústavního soudu ve věci ústavní stížnosti sp.zn. IV. ÚS 488/01 ze dne 11. 7. 2002, týkající se nečinnosti správního orgánu, jenž je stejně jako obecní policie orgánem veřejné moci, ze kterého vyjímáme:

Oficiální výrok ÚS:

„ ... Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR slouží státní moc všem občanům. Další část tohoto ústavního ustanovení, hovořící o tom, že tuto moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, nelze chápat jako volnou úvahu státních orgánů, zda tak učiní či nikoliv, ale naopak jako povinnost tuto moc uplatňovat tam, kde je to nezbytné. ...“.

Pokud by se uvedené případy opakovaly, doporučuje zdejší odbor vyvolat pracovní jednání na úrovni vedení města se zřizovatelem ZZS.

22. 7. 2021